

Sosiaalitalito hallitus 15.2.2016 § 5
Liite 2

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

Toimintakatsaus 2015

Tilinpäätös 2015

Sosiaalitalito Oy – Socialkompetens Ab
Seutulantie 3-5 A
04400 Järvenpää
Y-tunnus 1765926-6

Sisällys

Toimintakatsaus	osa I	s. 3 - 18
Tilinpäätös	osa II	s. 19 - 28

Johdanto

Toimintavuonna 2015 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusprosessi pysähtyi (2/2015) ja käynnistyi uuden hallituksen (Sipilä I) tavoittein (11/2015). Käytännössä tämä pysäytti tai jarrutti kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaa. Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma (Kaste) päättyi eivätkä osana hallitusohjelmaa olevien kärkihankkeiden lopullisia tavoitteita ja sisältöjä ole määritelty. Tämän vuoksi kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminnalle suunnattua rahoitusta (valtionavustus) ei vuonna 2015 jaettu. Osana sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteellista uudistustyötä (itsehallintoalueet, sote-alueet) ratkaistaan alan tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen rakenteet. Sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan liittyvät ratkaisut ovat osa tätä prosessia. Valmisteilla oleva sosiaalihuollon liittyminen valtakunnalliseen Kanta-arkistoon on asettanut yhteisen kehityssuunnan kuntien tiedonhallinnon lähivuosien kehittämiseksi, mutta senkin suhteettoman hidas eteneminen on osittain pysäyttänyt Sosiaalitaidon alueella kunnissa käynnistynyttä kehittämistyötä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaa ohjaavan Kaste – ohjelman toinen kausi päättyi vuoden 2015 lopussa. Kahdeksan alueen kuntaa sitoutui ikäihmisten kotona annettavien palvelujen kehittämisohjelmaan. Tämän lisäksi sosiaalihuollon palveluprosesseja ja tiedonhallintaa kehitettiin lastensuojelussa ja aikuissosiaalityössä, perhekeskustoiminnassa sekä sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnassa. Valtakunnallinen Kansa-koulu –hanke käynnistyi elokuussa 2015 ja sen tavoitteena on jatkaa alueella hyvin alkanutta kehittämistyötä.

Sosiaalitaito tuotti vuosittaiset palvelujen tila -selvitykset (ikäihmisten palvelut, aikuissosiaalityö ja toimeentulotuen palvelut, lastensuojelun palvelut, kehitysvammahuolto ja vammaispalvelut). Näiden lisäksi tehtiin neljä laajaa muuta selvitystä (Kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista Hyvinkäällä, Työntekijöiden näkemyksiä kotihoidon kehittämistarpeista, sosiaali- ja potilasasiamiesten kertomukset). Näiden selvitysten kautta tavoitettiin lähes 500 alueen kuntalaista ja 300 työntekijää. Lisäksi kahdeksassa kunnassa toteutettiin ikäihmisten kotiin annettavissa palveluissa työajan kohdentumisen seuranta.

Tietoteknologian hyödyntäminen ja tiedonhallinta sekä asiakas- että ammattilaistyössä, vahvempi palvelujen toiminnanohjaus, toimintatapojen joustavoittaminen ja eheämpi asiakasprosessi ovat teemoja, joiden parissa työtä jatketaan. Sosiaalitaito on kehittänyt simulointityökalun ”optimaalisen palveluverkon” luomiseksi sekä käynnistänyt SIFT-kartoituksen, jossa tavoitteena on selvittää asiakkaiden palvelujen käytön kasautumista ja kerrostumia sekä eri palvelujen välisiä yhteyksiä ja siirtymiä erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa.

Vuosi 2015 lukuina

Valmistuneita selvityksiä 9

Toteutettuja kehittämishankkeita 3

Järjestettyjä seminaareja 15, joissa tavoitettiin 1500 alueen ammattilaista

Tehtyjen selvitysten kautta tavoitettiin 500 kuntalaista

Työntekijöitä 10

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiö toimii sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina oli 14 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 15 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnat ovat sitoutuneet tukemaan Sosiaalitaidon toimintaa osakassopimuksen mukaisella vuosittaisella toiminta-avustuksella, joka on osakemäärä x 290€.

1.2 Hallinto ja talous

Vuonna 2015 hallituksessa oli kahdeksan varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimi Pirkko Hynynen, työikäisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2015 aikana 6 kertaa.

Sosiaalitaidon valtionavustus oli 138.684 € (2013 201.668 €; 2014 172.839 € - 28.829 €;) ja osakassopimuksen mukainen kuntien toiminta-avustus vuonna 2015 oli 98.600 €. Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 173.485,31 € (2014 145.027,28 €) ja kokonaistuotot 663.421,04 € (TA 664.600 € ero 0,2 %; 2014 712.088,70 €). Tilikauden tappio on – 7.373,81 € (2014 -74,11 €). Yhtiön tilintarkastaja oli Vesa Toivonen, tilintarkastaja, HTM, Oy Audiator Yhtiötarkastus Ab.

Tilikauden tappion taustalla olevia tekijöitä:

- valtionavustuksen leikkaus (noin 34.000€)
- kuntien kehittämistoimintaan suunnattujen valtionavustusten puuttuminen (hallitusohjelman kärkihankkeiden hidas käynnistyminen: vuodesta 2003 sosiaalialan osaamiskeskuksat ovat osallistuneet kunnissa toteutettujen kehittämishankkeiden toteutukseen erilaisissa asiantuntijarooleissa ja saaneet korvauksen) valtionavustuksen väheneminen noin 130.000€
- SIFT – simulointityökalun kehittämiseen resursointi (henkilöstöresurssi, laitteet)
- sosiaalihuoltolain, asiakasasiakirjalain ja sosiaalihuollon tietosuojakoulutukset (toteutettiin kunnille maksuttomina)
- LaTo - lastensuojelun ja aikuissosiaalityön/toimeentulotuen toimintaprosessien ja tiedonhallinnan kehittäminen ja tehostaminen ja @Sosiaalipalvelut –hankkeiden toteutus suunniteltua suppeammin (kunnilla ei ollut mahdollisuutta suunnitelmien täysimääräiseen toteuttamiseen)
- Kansa-koulu -hankkeen käynnistymisen viivästyminen (2016 =>)

Valtionavustus: osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstöön (toimitusjohtaja, kehittämispäällikkö, talous- ja toimistosihiteeri) ja perustoiminnan kuluihin (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

Kuntien toiminta-avustus: kehittämiskoordinaattori / alueellisen hyvinvointitiedon tuottaminen, sosiaalipalvelujen prosessien kehittäminen.

Hankerahoitus: rahoituslähteinä olivat mm. sosiaali- ja terveysministeriö / Kaste -ohjelma (Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma) THL¹:n SadE-ohjelma ja THL:n myöntämä valtionavustus. Hankerahoituksella Sosiaalitaidossa toteutui vuonna 2015 kolme henkilötyövuotta.

Asiantuntijapalvelut: palvelutoimintana tuotettiin sosiaali- ja potilasasiamiehen palvelut, juridista tukea sosiaaliasiamieskuntien henkilöstölle, ikäihmisten palvelujen kehittämistyön koordinointi, selvityksiä, kartoituksia ja arviointeja. Lisäksi Sosiaalitaidon työntekijät osallistuvat mm. prosessikuvaus- ja tuotteistusprosesseihin.

Yhtiössä työskenteli 10 henkilöä eripituisissa työsuhteissa suunnittelu- ja projektitehtävissä.

Sosiaalitaito on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten verkostoa (ESO). Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab. Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESO:n koordinaatioryhmä, joka ei kokoontunut vuonna 2015.

1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaa ohjaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa Etelä-Suomen edustajana toimi Marja-Liisa Remes (Socca). Neuvottelukunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2014. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmisteluelimenä toiminut jaos (sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat) kokoontui kahdeksan kertaa. Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin.

---

¹ Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Tiivistelmä

Kehittämistoiminta

Sosiaalitaito hallinnoi ja koordinoi seuraavaa kehittämistoimintaa:

- Ikäihmisten palvelujen seudullisen kehittämisen koordinointi
- Kaste-ohjelmaan sisältyvien Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien hankekokonaisuuksien toimeenpanoon (Kotona kokonainen elämä / Oma koti, suunnitteilla KKK –kotona, kodissa, kotiin -hanke) osallistuminen
- Sosiaaliasiamiestoiminta seitsemän kunnan alueella ja potilasasiamiestoiminta neljän kunnan alueella
- LaTo –lastensuojelun ja aikuissosiaalityön/toimeentulotuen palveluprosessien ja tiedonhallinnan kehittäminen ja tehostaminen
- @sosiaalipalvelut – turvallinen viestinvälitys Lohjan perhekeskuksessa ja sosiaali- ja potilasasiamiestoinnassa sekä selvitys turvallisen viestinvälityksen käyttömahdollisuuksista kuntien sosiaalipalveluissa
- ammattilaisten verkostojen ylläpitäminen ja vahvistaminen

Tiedon hallinta, tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen lisääminen

- alueellinen hyvinvointitieto: kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista Hyvinkäällä, Oma koti – hankkeessa (KKE) selvitettiin kotihoidon työntekijöiden näkemyksiä kotihoidon palvelujen kehittämisestä (10 kuntaa/267 kotihoidon työntekijää). Lisäksi hankkeessa toteutettiin työajan kohdentumisen seuranta 8 kunnassa
- tiedonhallintaan liittyvää kehittämistyö: Optimaalisen palveluverkkokuvauksen ja simulointityökalun luominen (Keski-Suomen SoTe 2020) sekä käynnistynyt SIFT-kartoitus, jossa tavoitteena on selvittää asiakkaiden palvelujen käytön kasautumista ja kerrostumia sekä eri palvelujen välisiä yhteyksiä ja siirtymiä erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa 6½ -vuoden aikana.
- toteutettu palvelujen tila -selvitykset (5)
- suunniteltu ja toteutettu kuntien kanssa yhdessä sosiaalialan ajankohtaisseminaareja ja koulutuksia (mm. sosiaalihuollon uudistuva lainsäädäntö, sosiaalihuollon asiakasikirjalaki, sosiaalihuollon tietosuojat); osallistujina noin 1500 ammattilaista
- kehitetty palveluiden vaikutusten arviointia (tuotteistus, prosessikuvaukset): lastensuojelun sosiaalityön työajan kohdistuminen eri tuotteille
- toimittu aktiivisesti tutkimuksen ja kehittämisen valtakunnallisissa ja paikallisissa verkostoissa.

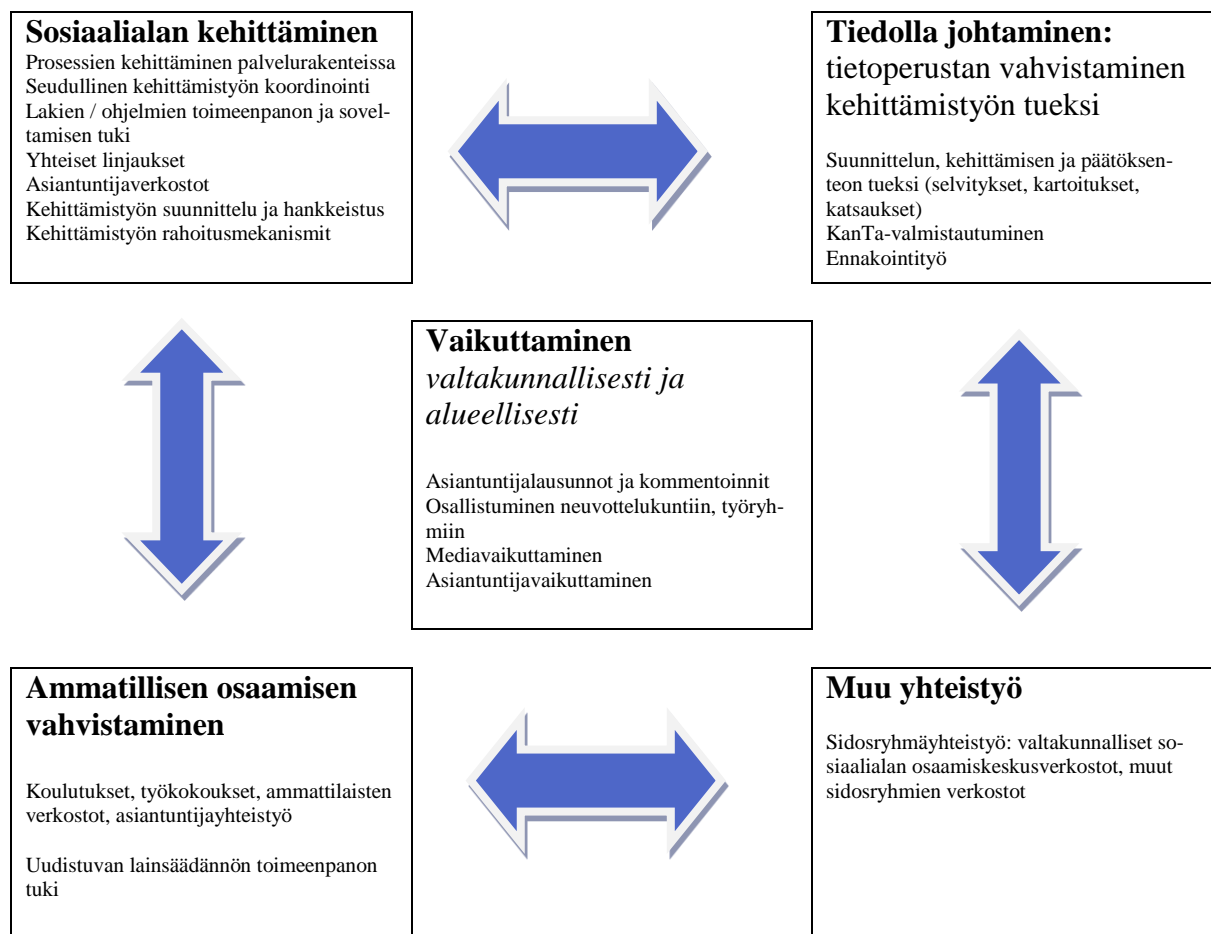
Vaikuttaminen ja muu yhteistyö:

- tutkimus- ja oppilaitosverkostot ja yhteenliittymät
- alueellisten ja valtakunnallisten asiantuntijaelinten työskentelyyn osallistuminen
- osallistuminen kuntien alueelliseen ammatilliseen yhteistyöhön
- verkostojen ylläpito ja yhteistyön koordinointi

2 Sosiaalitaidon toiminnan sisällöt

Sosiaalitaidon toiminnan peruslinjaukset toteuttavat yhteistyökumppaneidemme näkemyksiä ja näiden linjausten pohjalle on rakennettu Sosiaalitaidon toimintasuunnitelma 2015-2016.

Sosiaalitaidon toiminta muodostuu viidestä tehtävästä, joiden sisällöt ja toteutus limittyvät osin toisiinsa. Tehtävien operationalisointi toimeksiannoiksi tapahtuu tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa ja täydentyy prosessien edetessä.

Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi

Sosiaalialan kehittämistyön tuloksena kunnissa / seuduilla sosiaali- ja siihen läheisesti liittyvät terveyspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti (rakenteet, toimintatavat, vaikuttavuus, laatu-kustannussuhde). Palvelut ovat vaikuttavia ja taloudellisia.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi</p> <p>Kehittämistyön suunnittelutyöryhmät, ammattilaisten verkostot, oppilaitosverkostot, eri palvelualueiden sisältötyöryhmät, sosiaali- ja terveysjohdon kanssa tehtävä yhteistyö, yhteistyö palvelujen tuottajien ja järjestöjen kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osallistetaan kuntien näkökulmasta keskeisiin foorumeihin (hanketyö, asiantuntijatyöryhmät) ▪ verkostojen luominen ja kokoaminen ▪ tutkimus- ja oppilaitosverkostojen ylläpitäminen (mm. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, korkeakoulut, II-aste, valtakunnalliset järjestöt) ▪ hankesuunnittelu ja hankkeiden kokoaminen, käynnistäminen ▪ henkilöstöryhmien ja verkostojen ylläpito (eri substanssi- ja ammattiryhmiä) ▪ toteutetaan yhteistyössä sosiaalialan ajankohtaisseminaareja ▪ lainsäädännön toimeenpanon tuki <p>Mm. palvelujen rakenteiden ja prosessien kehittäminen, toimintatapojen kehittäminen, tiedonhallinta, vaikuttavuus, ohjauksen ja johtamisen kehittäminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvoinnin tukeminen.</p>
<p>Verkostot</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimintansa käynnistäneet kehittämisverkostot: ylläpito, vahvistaminen ja suunnitelmallisuuden lisääminen • järjestöyhteistyön vahvistaminen erityisesti hanketoiminnassa <p>Hanketoiminta, kehittämistyö, muu yhteistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta seudullisena • Kaste-ohjelma (2015): Kotona kokonainen elämä / Oma koti • LaTo –lastensuojelun ja aikuissosiaalityön/toimeentulotuen palveluprosessin ja tiedonhallinnan kehittäminen ja tehostaminen • @sosiaalipalvelut – Turvallinen viestinvälitys Lohjan perhekeskuksessa ja sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnassa sekä selvitys turvallisen viestinvälityksen käyttömahdollisuuksista kuntien sosiaalipalveluissa • Ikäihmisten palvelujen verkostot (mm. omaishoidon koordinaattorit, ikäihmisten palvelujen päälliköt, ympärivuorokautisen hoidon päälliköt/kehittäjät, kotihoidon lähiesimiesten Valtti-verkosto), gerontologisen osaamisen lisääminen • Kotona kokonainen elämä -osaohjelman Oma koti -osakokonaisuuden koordinointi (toteuttajakunta Hyvinkää, seitsemän muuta kuntaa) • ikäihmisten palvelujen kehittämistoiminnan seudullinen koordinointi • Morfeus (Aalto –yliopisto, Laurea) • HuosTa-hanke (THL). Kuntatekijäselvityksen koordinointi ja toteutus yhdeksässä kunnassa. Sosiaalitaidon alueen kunnista mukana olivat Karviainen ja Kerava. • Pro Sos-hankkeen alueellisen toteutuksen suunnittelu ja valmistelu • Kansa-koulu -hankkeen suunnittelu ja alueellinen toteutus 	

Tiedolla johtaminen: tietoperustan vahvistaminen kehittämisen, suunnittelun ja päätöksenteon tueksi

Tuloksena on, että toteutettava kuntien kehittämistyö perustuu tutkittuun tietoon sekä tuottaa uutta alueellista tietoa hyvinvointistrategiseen työhön ja kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Tiedolla johtaminen</p> <p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi</p> <p>Tiedon tuottaminen, kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, vaikuttavuuden arviointi, ennakoiva arviointi, julkaisut</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ selvitykset, kartoitukset: Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien ja seutujen käyttöön • oppilaitos- ja tutkimusyhteistyö (korkeakoulut): opinnäytetyöt ja harjoittelujaksot • tutkiva ja arvioiva työote: toteutetaan sekä omassa toiminnassa että kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä <p>mm. Omat selvitykset ja kartoitukset</p> <p>Tutkimusyhteistyö: korkeakoulu yhteistyö, II-asteen oppilaitosyhteistyö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos</p>
<p>Selvitykset ja kartoitukset:</p> <p>Palvelujen yhteiset tietomäärittelyt (pohjana mm. KanTaan siirtymiselle) Tiedonhallinnan kehittäminen, tieto johtamisen tukena (yhteistyö THL/Oper) Lastensuojelun tila 2014 Ikäihmisten palvelujen tila 2014 Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen palvelujen tila 2014 Vammaispalvelujen tila 2014 Kehitysvammahuollon tila 2014 HuosTa -hanke 2014 – 2015 (THL) SoTe-palvelujen optimointityökalu SIFT - asiakkaiden palvelujen käytön kasautumat, eri palvelujen väliset yhteydet ja siirtymät erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa Kansalaisten kokemus hyvinvointi 2015 Hyvinkäällä Työajan kohdentuminen (Oma koti-hanke) 5/2015 Sosiaaliamiehen selvitykset seitsemässä kunnassa ja potilasasiamiehen selvitykset neljässä kunnassa Kotihoidon työntekijöiden näkemyksiä palvelujen kehittämisestä (267 työntekijää)</p>	

Ammatillisen osaamisen vahvistaminen

Tavoitteena on, että alan henkilöstö on ammatillisesti osaavaa, työskentelymenetelmät ovat joustavia ja nykyaikaisia, lainsäädännön tuntemus on vahvaa, asiakkaan saama palvelu ja kohtelu ovat hyviä.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen</p> <p>Ammatillinen osaamisen vahvistaminen Johtamisen tuki</p>	<p>koulutukset, seminaarit työkokoukset asiantuntijaverkostot yhteistyö korkeakoulujen ja järjestöjen kanssa</p>
<p>Koulutukset:</p> <p>AsiakasasiakirjaL, sosiaalihuollon tietosuojaja, sosiaalihuollon asiakasL (noin 1000 ammattilaista) Hankkeissa toteutetut tietoisuuskurssit ja koulutukset</p>	

Vaikuttaminen sosiaalialalla

Sosiaalitalo toimii aktiivisesti ja välittää alan osaamista, tietoa, kokemusta ja asiantuntijuutta lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuosituksen valmisteluun.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, komiteat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ohjaus- ja työryhmiin osallistuminen ▪ kannanotot, lausunnot, selvitykset mm. <p>Asiantuntijakomentointi Lausunnot Neuvottelukunnat Työryhmät Verkostot</p>
<p>Vaikuttamisfoorumit:</p> <p>Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä SOHVI (PH) Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma – KASTE: Etelä-Suomen aluejohtoryhmä (MS) Mieli 2009-ohjelman toimeenpanon ohjausryhmän varajäsenyys (MS) Laurea-ammattikorkeakoulun alueneuvottelukunnan jäsenyys (MS) Lapsiasiainvaltuutetun neuvottelukunta (MS) Suomen muistiasiantuntijat ry:n aluevastaavatoiminta Ikäihmisten palvelujen valtakunnallinen asiantuntijaverkosto/KASTE -kehittämisfoorumi / THL (HV,TE) Etelä-Suomen kehittäjäverkostojen yhteistyölle uutta suuntaa –tilaisuus 9.2.2015. ”Haloo! Nyt puhun minä! –kuuleeko kukaan?” –posterit Terve-SOS 2015 ”Kotihoidon työntekijät myyttejä ja kiirettä purkamassa” (Memo -lehti 2/2015, s. 9-11) ”Mahdollista osallistuminen ja osallistu itse – asiakkaiden ja työntekijöiden osallistumiselle on annettava mahdollisuus” (Memo –lehti 3/2015, s. 4-6). Etelä-Suomen kehittäjäverkosto (kolme tilaisuutta 2/15, 9/15, 12/15). Innokylä: ”Kotihoidon päivittäisen työn organisointi (tuotannon/toiminnanohjaus)” toimintamalli ja verstaas; ”Kotihoidon asiakkaiden osallisuus palvelujensa suunnitteluun ja toteutukseen; asiakaskokemuskeskustelu; asiakkaiden ja omaisten illat ja raadit” toimintamalli ja verstaas sekä yhteistyössä Eksoten ja Etelä-Kymenlaakson kanssa Vastuuhoitajuuden toimintamalli ja verstaas Perustoimeentulotuen KELA-siirron tuottamien tietojärjestelmämuutosten esiselvityksen valmistelutyöryhmä (Suomen Kuntaliitto)</p> <p>Katariina Pelkonen: Viestintä Oma koti –hankkeessa - osallistujien kokemuksia viestinnästä (Terveystoimija YAMK, Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen –koulutusohjelma, Metropolia) 5/2015</p>	

Muu ammatillinen yhteistyö ja verkostot

**Ammatillisen yhteistyön ja verkostojen tuloksena Sosiaalitaidon henkilöstö on osaa-
vaa, omaa hyvät perustiedot sosiaali- ja terveysalan keskeisistä kysymyksistä sekä
meneillään olevista kehittämistrendeistä ja ilmiöistä niin yksittäisten sisältöjen kuin yhteiskunnallisten kysymysten osalta.**

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Muu ammatillinen yhteistyö</p> <p>Osaamiskeskuksen henkilöstön osaamisen vahvistaminen, mm. osaamiskeskusverkostot, ammattilaisten verkostot, konferenssit, seminaarit, oma tutkimustyö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oman asiantuntijuuden vahvistamisen kannalta relevantteihin työryhmiin osallistuminen: <ul style="list-style-type: none"> ○ osaamiskeskusverkostot (substanssit) ○ valtakunnalliset / laajat muut verkostot ▪ seminaarit ▪ konferenssit ▪ koulutus: oman kehittymisen kannalta tarkoituksenmukainen henkilöstökoulutus <p>mm. Koulutukset, foorumit, seminaarit jne.</p> <p>a) Sosiaalitaidon järjestämät b) muiden järjestämät c) henkilöstökoulutus</p> <p>Muu yhteistyö</p>
<p>Erilaiset verkostot ja muut toiminta:</p> <p>Osaamiskeskusten asiantuntijaverkostot (tiedonhallinta, yleissuunnittelijat, johtajat, sosiaali- ja potilasasiamiehet) Ajankohtaiset konferenssit ja seminaarit (mm. TerveSos, Kuntamarkkinat, Sosiaalipolitiikan päivät, Sosiaalityön tutkimuksen päivät, Valtakunnalliset sosiaaliasiamiespäivät, aluevastaavaseminaarit)</p> <p>Oman työyhteisön koulutus- ja kehittämispäivät, suunnittelupäivät, kehityskeskustelut ja työnohjaus</p> <p>Kansainvälinen yhteistyö: opintomatka Lontoo, Nuffield Trust (sitoutumaton ajatushautomo, joka tarjoaa tietoon nojaavaa analyysi- ja kehittämistukea sosiaali- ja terveydenhuollon toimintapolitiikan kehittämiseksi).</p> <p>Verkostot</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkosto ○ Kuuma – kuntien ikääntyneiden palvelujen verkosto ○ Länsi- ja Keski-Uudenmaan omaishoidon tuen koordinaattorien verkosto ○ ympärivuorokautisen hoidon verkosto ○ kotihoidon verkosto ○ palveluohjauksen kehittämisen verkosto (ruotsinkielinen) ○ aluevastaavaverkosto, Suomen muistiasiantuntijat ry ○ LU-sotejohtajat ○ Kuuma-kuntien sosiaalipalvelujen kehittämistyöryhmä ○ Kuuma-kuntien aikuisten sosiaalipalvelujen kehittämistyöryhmä ○ Kuuma-kuntien lapsiperheiden sosiaalipalvelujen kehittämistyöryhmä ○ Kuuma-kuntien vammaispalvelujen kehittämistyöryhmä ○ KASTE/Innokylä roadshow 13.3. (HV/TE) ○ 29.5. HUS-HYTE verkoston kehittämispäivä (HV) ○ Aluevastaavien verkostotapaamiset 29-30.10. (HV) 	

Sidosryhmien käytössä sisäisen viestinnän alustaksi otettiin käyttöön Sharepoint mutta sen teknisten ja toiminnallisten rajoitusten vuoksi sen käyttöä ei jatkettu. Toimivampaa teknistä ratkaisua selvitetään.

2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2015

Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kokonaisuus on todentunut alueellisissa substanssikohtaisissa verkostoissa (Kuuma: lapsiperheiden sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus) ja toteutuneessa hanketyössä. @Sosiaalipalvelut hankkeessa on kehitetty turvallista viestinvälitystä ja sitä tukevia toimintaprosesseja Lohjan perhekeskuksessa sekä sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnassa. LaTo- hankkeessa on arvioitu ja kehitetty lastensuojelun ja aikuissosiaalityön rakenteiden, organisaation, työn tekemisen tapojen ja tiedonhallinnan suhdetta palveluiden tuottavuuteen ja vaikuttavuuteen. Keskeisimpänä sosiaalipalveluiden tuottavuuden kasvattamisen haasteena on välittömän asiakastyön osuuden kasvattaminen ja asiakastyön dokumentoinnin tehostaminen.

Ikäihmisten palvelujen kehittämistyö on toteutunut osana Kotona kokonainen elämä -kehittämishjelmaa. ”Oma koti” -osakokonaisuuden osallistujakuntia oli Hanko, Inkoo, Siuntio, Lohja, PTKY Karviainen, Järvenpää ja Hyvinkää. Sosiaalitaito koordinoi Länsi- ja Keski-Uudellamaalla toteutettua kehittämistyötä.

Länsi- ja Keski-Uudenmaan 15 kuntaa jätti Sosiaalitaidon koordinoimana yhteisen hakemuksen valtionavustuksen (KASTE) saamiseksi Kotona kotoa kotiin -kehittämishjelmaan. Valtionavustusta ei myönnetty, mutta 13 alueen kuntaa päätti toteuttaa kehittämistoiminnan Sosiaalitaidon koordinoimana kuntien omalla rahoituksella. Keskeisimmät sisällöt liittyvät koti- ja ympärivuorokautisen hoidon prosessien selkiyttämiseen ja asiakkaan tarpeisiin perustuvan palvelun laadun parantamiseen. Kehittämishjelma toteutetaan vuosina 2016-2017, suunnittelu- ja koordinoitintyö tehtiin vuonna 2015.

Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkoston kokouksia vuonna 2015 oli yksi ja Kuuma-kuntien vanhustenhuollon kehittämistyöryhmän kokous pidettiin neljä kertaa.

Omaishoidon tuen koordinaattorien yhteistyöverkosto kokoontui kaksi kertaa. Verkoston päätavoitteena on verkostoida samassa tehtävissä toimivia, itsenäisiä työntekijöitä ja jakaa hyviä käytäntöjä kuntien kesken.

THL koordinoi osaamiskeskusjohtajien ja ikäihmisten palvelujen asiantuntijoiden yhteisiä työkokouksia, joihin Sosiaalitaidon asiantuntija osallistui.

Ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori kuuluu RAY:n tukemaan Aluevastaavaverkostoon ja toimii Sosiaalitaidon toimialueella aluevastaavana. Aluevastaavat tukevat muistisairaiden ihmisten hoitoon osallistuvia ammattihenkilöitä ja välittävät uusinta ja ajankohtaisinta tietoa muistisairaiden ihmisten hoitoon ja tutkimukseen liittyvistä asioista.

Aikuisten palvelujen kehittämistyö toteutui pääosin tiedontuotantona vuonna 2015. Koko toiminta-alueen aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki 2013 -selvitys oli pohjana aikuisten palvelujen kehittämistyön suunnittelulle. Lisäksi Sosiaalitaito toteutti osana

LaTo -hanketta kuudessa kunnassa aikuissosiaalityön työn kohdentumisen seurannan ja analyysin. Vuonna 2015 aloitettiin uudistuvan sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin prosessin ja dokumentoinnin kehittäminen. Kuuma-kuntien aikuisten sosiaalipalvelujen kehittämistyöryhmä koordinoi Kuuma-kuntien alueella kehittämistyötä, joka konkretisoitui kuntien yhteisinä koulutuksina ja ohjeistuksina (esim. toimeentulotuki). Sosiaalitaito valmisteli muiden sosiaalialan osaamiskeskusten ja Suomen Kuntaliiton kanssa valtakunnalliseen ESR-hakuun aikuissosiaalityön kehittämishanketta, jonka keskeisimpiä tavoitteita olivat aikuissosiaalityön sisällöllinen uudistaminen sekä perustoimeentulotuen Kela-siirron toimeenpanon tukeminen. ProSos-nimiseen hankkeeseen sitoutui Sosiaalitaidon alueelta neljä kuntaa: Hyvinkää, Karviainen (Karkkila, Vihti) ja Lohja.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuteen ja talouteen liittyvä kehittäminen konkretisoitui erityisesti lastensuojelutyön ja ikäihmisten palvelujen rakenteeseen, kustannuksiin ja määriin liittyvässä tarkastelussa (palvelujen tila 2014 -selvitykset).

Kehittämistyötä jatketaan palveluiden tuottavuuden tarkastelulla (työn kohdentuminen, tuotteistaminen, toiminnanohjaus, prosessikehittäminen) ja asiakasrajapinnassa syntyvän tietopohjan vahvistamisella (dokumentointi, yhtenäiset käytännöt ja asiakasasiakirjojen tietosisällöt).

Informaatioteknologian ja tiedonhallinnan kehittämistyössä Sosiaalitaito on tiiviissä yhteistyössä THL:n Oper-yksikön kanssa. LaTo- hankkeessa yhtenäistettiin lastensuojelun ja aikuissosiaalityön asiakastyön dokumentointia ja asiakirjahallintaa. Sosiaalitaito on osallistunut osana SADe-ohjelmaan kuuluvaa @Sosiaalipalvelut hanketta turvallisen viestinvälityksen kehittämistyöhön. Nämä loivat pohjaa sosiaalihuollon KanTa – arkistoon siirtymiselle. Kansa –koulu hanke käynnistyi syyskuussa 2015 päätavoitteenaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano koko maassa. Sosiaalitaito vastaa omalla toiminta-alueellaan alueellisesta toimeenpanosta. Käytännön kehittäminen ajoittuu vuoden 2016 loppuun ja vuodelle 2017.

Sosiaalialan henkilöstöön liittyvät teemat (osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen) toteutuvat pääosin hankekohtaisessa työskentelyssä. Hankkeissa ja ammattikohtaisissa verkostoissa järjestettiin koulutusta, tukea ja asiantuntijoiden työkokouksia osaamisen vahvistamiseksi. Tämän lisäksi Sosiaalitaito järjesti uudistuneiden lakien toimeenpanoon liittyvän koulutussarjan (1000 ammattilaista).

3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2015 toiminnasta

Sosiaalitaidon toiminta-alueen kuntien asiantuntijat pitävät tärkeimpinä toimintamuotoina suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaa tiedontuotantoa sekä sosiaalialan kehittämistyön tukemista. Tämä on toteutunut laajana kuntalaisia ja asiantuntijoita tavoittaneina sekä palvelujen käyttöä ja organisointia kuvaavina selvityksinä.

Kansainvälisen opintomatkan ja tiedontuotantoon liittyvän kokemuksen pohjalta Sosiaalitaidossa käynnistettiin SIFT -työkalun kehittäminen. Prosessin tavoitteena on selvittää millaisin palvelukerrostumin ja palveluprosessein paljon palveluja käyttävien palvelukokonaisuudet rakentuvat. Tarkoituksena on, että asiantuntijat nykyistä tarkemmin tunnistavat sellaiset asiakkuudet (profilointi), joihin liittyy palvelujen kerrostumien riski (kokonaisvaltaisempi palveluohjaus- ja tarpeen arviointi) sekä palvelujen ajallinen eteneminen. Aineistona kehittämistyössä on Lohjan ja Karviaisen alueen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteiset asiakkaat ajalta 6/2009-2015.

Tämän lisäksi Sosiaalitaito on kehittänyt optimaalisen palveluverkon rakentamisen perustaksi simulointityökalun. Tarkoituksena on, että työkalun avulla saadaan tietoa väestön alueellisesta sijoittumisesta ikäryhmittäin, palvelujen käytön vaihteluista, palveluiden kustannuksista ja henkilöstöresursseista. Simulointityökalu käyttää laajaa tilastoaineistoa sekä julkisista tietolähteistä että palvelutuottajien omaa tietoa. Simulointityökalun mallit antavat tietoa optimaalisen palveluverkoston malleista itsehallintoalueiden ja sotealueiden suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon pohjaksi.

3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Sosiaalialan kehittämistyö organisoitui Kaste-ohjelman ja THL:n valtioavustusten tuella. Yhteistyö ja verkostot sosiaalialan osaamiskeskuksen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä (ammattikorkeakoulut, yliopistot, THL jne.) organisoitui edelleen pääosin hankkeiden kautta tehtävänä yhteistyönä. Yhteistyömuotoina olivat mm. opinäytetyöt, asiantuntijatehtävät hankkeissa, työkokoukset ja verkostotapaamiset. Kansainvälisenä toimintana toteutettiin asiantuntijoiden ja ammattilaisten opintomatka, jonka teemana oli sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio (Nuffield Trust, Lontoo). Opintomatkan tuloksena käynnistyi SIFT -työkalun kehittäminen.

Sosiaaliasiamiestoiminnan asiakastyöstä nousseet havainnot ovat osa sosiaalipalvelujen kehittämistä. Asiakkailta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että sosiaalipalveluista tiedotetaan riittävästi ja asiakkaille kerrotaan heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä eri toimenpidevaihtoehdoista. Päätösten perustelemiseen asiakkaalle ymmärrettävällä tavalla tulee kunnissa edelleen kiinnittää erityistä huomiota.

3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2015 aikana Sosiaalitaidossa valmistui hankesuunnitelmien ja taustoituksen lisäksi 9 selvitystä.

Kehittämistyön tietoperustan vahvistamisen painopistealue on toteutunut hyvin. Tiedontuotannon osalta keskeinen heikkous primaaritiedon tuottamisessa ei ole ratkennut. Valtakunnallinen lainsäädännön ja kehittämisen ohjaus tulisi saada mahdollisimman nopeasti toteutetuksi.

Sosiaalitaito toteutti osana Oma koti-hanketta verkkoavoriihen, jonka tavoitteena oli selvittää Länsi- ja Keski-Uudenmaan, Etelä-Karjalan ja Kouvolan kotihoidon työntekijöiltä tulevaisuuden kotihoidolle tärkeitä asioita. Kaikkiaan verkkoavoriiehen osallistui 729 kotihoidon työntekijää, joista 267 LKU-alueelta. Verkkoavoriihi keräsi kaikkiaan 1163 ideaa, joita kunnat voivat hyödyntää oman alueensa kotihoidon kehittämistyössä.

SIFT -työkalu ja optimaalisen palveluverkon simulointityökalu ovat pitkäjänteisen ja systemaattisen tiedontuotannon pohjalta syntyviä välineitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden, johdon ja päätöksentekijöiden käyttöön. Asiantuntija-arvioinneissa niiden tarpeellisuus on todettu kiistattomasti.

3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut Kaste-ohjelman Etelä-Suomen alueen toimeenpanoon. Vaikuttamistyö on toteutunut sekä alueen johtoryhmässä että kehittämisohjelmien ja -hankkeiden suunnittelutyöhön ja toteutukseen osallistumisena. Parhaiten tämä konkretisoituu hanketyöhön liittyvänä asiantuntijapanoksena ja selvityksinä. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön erilaisissa neuvottelukunnissa ja verkostoissa. Sosiaalitaidon asiantuntijat ovat olleet yhteistyössä hallituksen kärkihankkeiden valmistelussa sekä niin sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Uudenmaan liiton kuin alueen tutkimus- ja oppilaitostenkin kanssa. Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana lainsäädäntö- ja kehittämistyön sisältöjen valmistelussa.

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut sosiaalialan osaamiskeskusten laatimien yhteisten lausuntojen ja kannanottojen valmisteluun.

3.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö on konkretisoitunut henkilöstön verkostoitumisena sekä osaamiskeskusverkostoissa että muissa alan verkostoissa sekä henkilöstön työhönsuunnitteluna ja koulutuksena. Osallistuminen valtakunnallisiin osaamiskeskusverkostoihin, sosiaaliasiamiesyhteistyöhön ja THL:n koordinoimaan verkostotyöhön on ollut kiinteää.

Sosiaalitaito on ollut yhteistyössä Aalto-yliopiston, Laurean, Metropolian ja Diakin kanssa.

3.5 Sosiaalitaito yhteisönä

Sosiaalitaidon pysyvien työntekijöiden suhteen vaihtuvuutta ei viime vuosina ole ollut. Vuoden 2015 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 43 vuotta ja koulutustaustaltaan henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yhteiskunta- tai hallintotieteellinen koulutus 3, terveystieteellinen koulutus 1, matemaattis-luonnontieteellinen koulutus 1, käyttäytymistieteellinen koulutus 1, kaupallinen koulutus 1. Sosiaalityöntekijän kelpoisuus oli yhdellä työntekijällä.

4 Lopuksi

Itsehallinto- ja sote-alueiden suunnittelussa, kehittämisessä ja niitä koskevassa päätöksenteossa merkittävää on edelleen tiedontuotanto ja tietojohdamisen välineistö. Tähän tarpeeseen Sosiaalitaito vastaa osaltaan sekä optimaalisen palveluverkon simulointityökalun ja SIFT –kartoituksen tulosten avulla.

Sosiaalitaito on osaltaan toiminta-alueen kuntien sosiaalihuollon palvelujen ja ammattilaisten kehittäjä, hyvinvointitiedon tuottaja ja välittäjä sekä alan vaikuttaja. Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa historiansa suurimpia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia lähivuosina. Näiden muutosten onnistunut toimeenpano edellyttää tuekseen pitkäjänteistä kehittämistoimintaa ja ammattilaisten osaamisen uudistamista, toimintatapojen ja –menetelmien modernisointia sekä ajantasaista ja ”oikeaa” tietoa.

Sosiaalitaito tukee kaikin tavoin alueen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistustyötä tuottamalla asiantuntijoiden, johdon ja päätöksenteon käyttöön uutta tietoa ja välineistöä.

Liite 1

Osakeluettelo 2015

kunta	osakkeiden numerot 2009	osake-määrä
Hanko	331-340	10
Hyvinkää	1-40	40
Järvenpää	41-75	35
Karkkila	81-90	10
Kerava	91-120	30
Kirkkonummi	121-150	30
Lohja	76-80 151-185 201-205 251-255	50
Mäntsälä	186-200	15
Nurmijärvi	206-240	35
Pornainen	246-250	5
Siuntio	256-260	5
Raasepori	241-245, 261-275, 341-350	30
Tuusula	276-305	30
Vihti	306-330	25
		350

Liite 2**Hallituksen jäsenet 2015****Varsinaiset jäsenet**

Herola Mervi	Nurmijärven kunta	ero 1.5.2015
Hynynen Pirkko	Vihdin kunta	puheenjohtaja
Klami Päivi	Tuusulan kunta	
Nousiainen Sannamari	Nurmijärven kunta	ero 4.9.2015
Nummikoski Saila	Hyvinkään kaupunki	
Ranta-Salonen Heli	Lohjan kaupunki	
Rintala Eija	Mäntsälän kunta	
Salmela Outi	Raaseporin kaupunki	
Salminen Tiina	Järvenpään kaupunki	ero 21.5.2015
Savola Jari	Järvenpään kaupunki	21.5.2015 alkaen
Stähle Liisa	Kirkkonummen kunta	

Varajäsenet

Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Kolkka Marjo	Diakonia ammattikorkeakoulu
Paasovaara Seija	Laurea ammattikorkeakoulu